

Přístupnost webů institucí státní správy

Je více než logické, že internetové stránky státní správy i místních samospráv by měly být přístupné **všem uživatelům**, například i těm, kteří nevidí, nemohou používat horní končetiny, dyslektikům, barvoslepým apod. Tito uživatelé totiž mají k dispozici různé **pomocné technologie**, jako např. hlasové výstupy nebo braillovské řádky, které jim informace z webu zprostředkují. Fungování těchto pomůcek vyžaduje, aby byly webové stránky vytvořeny podle pravidel a zásad přístupného webu.

Správně přístupné stránky navíc slouží nejen zdravotně postiženým. Vedle osob hendikepovaných mohou takto uzpůsobené weby bez obtíží používat také uživatelé s méně obvyklým či zastaralým zobrazovacím zařízením, operačními systémy, softwarovým vybavením apod. nebo i běžní uživatelé.

Dne 15. 3. 2006 byla rozeslána částka 30 Sbírký zákonů, v níž je zákon č. 81/2006 Sb., kterým se novelizuje zákon č. 365/2000 Sb., **o informačních systémech veřejné správy**- bezbariérovost webových stránek je zde kodifikována s účinností od 01. 01. 2008.

Předkladatelem novely bylo v r. 2004 dnes již neexistující ministerstvo informatiky. Oprávněnost úsilí zákonodárců velmi zřetelně dokládá **studie** <http://www.dobryweb.cz/pristupnost-statni-spravy>, kterou zpracovali v listopadu 2004 konzultanti projektu Dobrý web. Prověřili weby všech 15 ministerstev, Poslanecké sněmovny, Senátu, Vlády a Hradu. Testem bezbariérovosti vyšlo najevo, že pro handicapované jsou weby těchto institucí téměř málo použitelné.

Studií zvolených **6 testovacích kritérií** bylo hodnoceno známkou 1 (nejlepší) až 5. Jejich nedodržování působí zdravotně postiženým uživatelům největší problémy, ale značně znepríjemňuje práci s weby i většinové populaci:

1. **Odkazy musí být odlišené od okolního textu**, a to nikoli pouze barvou - ne každý je vzhledem ke svému postižení nebo vybavení barvy schopen rozlišovat. Obvykle návštěvník webu rozliší odkaz tak, že je buď zřejmé, že se jedná o navigační menu s odkazy nebo jsou odkazy podtržené, či jinak zvýrazněné. Odlišení odkazů je důležité pro každého návštěvníka webu. Umožňuje lepší orientaci, získání rychlého přehledu o obsahu webu pouze „prolétnutím“ odkazů. *Průměrná známka: 3,58*
2. **Netextové prvky stránky** (např. obrázky nebo flashe) nesoucí informační hodnotu, **musí mít svou alternativní textovou hodnotu**. Ne každý může obrázek vidět, ale alternativní text může např. přečíst hlasová čtečka nebo se v prohlížeči zobrazí místo obrázku, pokud obrázek samotný z nějakého důvodu uživateli dostupný není. Problém se zdaleka netýká jen uživatelů s omezenou schopností obrázky vidět. Uživatelé si také zobrazování obrázků vypínají záměrně, pro zrychlení pohybu Internetem. *Průměrná známka: 3,42*
3. **Titulek (název) stránky** je jedním ze základních navigačních a orientačních mechanismů, kterými stránka disponuje. Měl by proto obsahovat jednoznačnou informaci o obsahu. Titulek nám zprostředkovává informaci o obsahu vlastně ještě dříve, než se vůbec nějaký obsah zobrazí. *Průměrná známka: 2,74*
4. **Prvky tvořící nadpisy** musí být hierarchicky vyznačeny pomocí jazyka HTML – kódu, v němž jsou weby napsány. Grafické odlišení prvků není dostačující. Důležité je, aby byla přístupná struktura nadpisů webové stránky a navigace usnadněná pomocí seznamů. Správně vyznačený význam jednotlivých částí textu (nadpis, podnadpisy) umožňuje hlasovým čtečkám určit strukturu dokumentu. Lidé, kteří jsou při procházení Internetu závislí na čtečce, to ocení. Jinak se pro ně stránka stává jen zmetí stejných řádků. *Průměrná známka: 4,26*
5. **Text na stránce si může uživatel v prohlížeči sám zvětšit** klasickou funkcí prohlížeče **zobrazit ► velikost textu ► větší**. Pokud má však web velikost písma definovanou v absolutních jednotkách, takto ho zvětšit nejde. Alespoň ne u nejpoužívanějšího prohlížeče Microsoft Internet Explorer. Možnost zvětšení velikosti písma je důležitá téměř pro každého. Pro člověka s horším zrakem nezbytně, ale i pro ty se zrakem dobrým je příjemnější na čtení písmo větší. *Průměrná známka: 4,05*
6. **Zobrazení obsahu stránky není závislé na javascriptu či flashi** - obsah stránky musí být bez problému dostupný i bez podpory JavaScriptu či Flashe. Technologie javascript a flash nemusí být nutně nainstalované, funkční či uživatelem povolené. Mnoho lidí si javascript vypíná, aby tak zabránili nepříjemnému vyskakování reklamních oken. *Průměrná známka: 1,79*

Celkové výsledky studie *Přístupnost webů institucí státní správy XI. 2004*

Pořadí	Instituce	Průměrná známka
1.	Ministerstvo životního prostředí	1,00
2.	Ministerstvo informatiky	1,50
3.	Poslanecká sněmovna	1,83
4.	Ministerstvo práce a sociálních věcí	2,00
5.	Vláda	2,50
6.	Ministerstvo průmyslu a obchodu	2,83
7.	Ministerstvo financí	3,00
8. -9.	Ministerstvo dopravy	3,50
8. -9.	Senát	3,50
10.	Ministerstvo zdravotnictví	3,76
11. -12.	Ministerstvo obrany	3,83
11. -12.	Ministerstvo zahraničních věcí	3,83
13. -16.	Ministerstvo kultury	4,17
13. -16.	Ministerstvo pro místní rozvoj	4,17
13. -16.	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4,17
13. -16.	Hrad	4,17
17. -18.	Ministerstvo vnitra	4,33
17. -18.	Ministerstvo spravedlnosti	4,33
19.	Ministerstvo zemědělství	4,50

Nutno dodat, že v případě hodnocených webů centrálních institucí došlo za poslední tři roky k významnému kvalitativnímu posunu. Koneckonců na této úrovni není o finance nouze. Komunální sféra se těmto trendům blíží o poznání pomaleji. Situace se tedy pro uživatele mění k lepšímu a pro úplnost je ještě třeba dodat, že změnami prochází i pravidla přístupnosti <http://www.pravidla-pristupnosti.cz>.

(pozn. tým projektu Dobrý web zhodnotil v dubnu letošního roku i funkčnost webu města JL. Závěry auditu se staly východiskem pro požadavky na podobu nových stránek města. Ty by měl být spuštěny v konečné verzi v lednu 2008.)

Ing. Jiří Franc – předseda Komise propagace města